KRONIEKEN EN MEDEDELINGEN

A. KRONIEKEN

Evaluatie van het 16de Vlaams Wetenschappelijk Economisch Congres van april 1983 over 'Werkgelegenheid voor de jaren '80' (studienamiddag ingericht door de Vereniging voor Oud-Studenten Economie, te Gent op 29 april 1992).

De evaluatie werd naar voren gebracht door prof. E. Omey, directeur van het Seminarie voor Sociale Economie aan de Universiteit Gent, en destijds referent op het 16de Vlaams Wetenschappelijk Economisch Congres. Het betreft een evaluatie van de kwantitatieve voorspellingen van dit Congres i.v.m. de werkloosheid.

In 1983 bereikte het aantal uitkeringsgerechtigde volledig werklozen ongeveer een half miljoen. Toen al gaf die statistiek geen volledig correct beeld van de werkloosheid en moest zij aangevuld worden met een — toen beperkt — aantal andere verplicht ingeschreven werkzoekenden (o.m. de jongeren in wachttijd) en niet-werkende vrij ingeschreven werkzoekenden. De prognoses die op het Congres werden gemaakt voor dit (officiële) werkloosheidscijfer geven voor het jaar 1990 een overschatting van maar liefst 33%. Prof. Omey toonde aan dat deze vergelijking echter mank loopt.

De prognose voor 1990 was de resultante van het verschil tussen de vooruitzichten voor de beroepsbevolking en de voorspelling van de tewerkstelling. De beroepsbevolking wordt gevormd door het produkt van de recruteringsbevolking (mannen : 15-64 jaar; vrouwen : 15-59 jaar) en de activiteitsgraad. De recruteringsbevolking, die louter afhankelijk is van demografische factoren, werd quasi-correct voorspeld. De globale activiteitsgraad werd ook, evenwel bij toeval, juist voorzien, zodat de globale toename van de beroepsbevolking in werkelijkheid goed overeenkomt met hetgeen in 1983 vooropgezet werd. De voorspelde *globale* activiteitsgraad was inderdaad bij toeval goed, want de activiteitsgraden *naar geslacht en leeftijd* werden niet juist ingeschat : de massale vervroegde uittreding van mannen werd niet voorzien, de verhoging van de activiteitsgraad van vrouwen tussen 25 en 49 jaar werd onderschat terwijl de activiteitsgraad van jongeren overschat werd, deels door het nog niet in acht nemen van de leerplichtverlenging, maar vooral door de onvoorziene spontane stijging van de scolariteit. Als gevolg van die misvattingen werd voor de mannelijke beroepsbevolking een forse toename voorspeld, terwijl er in werkelijkheid een nog forsere afname was, voor de vrouwen werd de toename van de actieve bevolking met de helft onderschat. De feminisatiegraad is op de arbeidsmarkt dus buiten alle verwachtingen toegenomen. Houdt men er evenwel rekening mee dat vele vrouwen slechts een deeltijdse job willen, dan is de aangeboden arbeids*tijd* van vrouwen minder onderschat.

De arbeidsvraag of werkgelegenheid werd in 1983 voorspeld voor het jaar 1990 a.h.v. de geschatte produktie en produktiviteit (arbeidsvraag = produktie / produktiviteit). De produktie werd voor verschillende sectoren geschat op basis van de voorziene economische groei (= groei van het B.N.P.) en de berekende vraagelasticiteiten

van de onderscheiden sectoren t.o.v. het B.N.P.). Voor de meeste sectoren werd de groei van de vraag in de eerste helft van de jaren '80 overschat, in de tweede helft van de jaren '80 onderschat. De crisis en heropleving van de bouw werden niet voorzien, de groei van de vraag naar diensten was ook groter dan verwacht. De produktiviteitsprognose is het resultaat van het doortrekken van een trend in het verleden : de produktiviteitsgroei in de dienstensector was geringer in de werkelijkheid dan voorspeld werd, zodat de werkgelegenheid in de dienstensector in 1990 veel groter was dan in 1983 werd voorzien, werkgelegenheid die vooral ten goede kwam aan de vrouwen. Globaal gezien waren de voorspellingen voor de arbeidsvraag te pessimistisch : men had een daling voorspeld en er was in werkelijkheid een toename. Als de werkgelegenheid opgedeeld wordt naar statuut, dan zitten de voorspellingen er andermaal naast : men verwachtte een afname van het aantal zelfstandigen, maar hun aantal is juist sterk gestegen.

Het saldo van de beroepsbevolking en de tewerkstelling (= voldane arbeidsvraag) geeft het aantal werklozen. Volgens de prognose van 1983 zou de werkloosheidsgraad verdubbelen in de jaren '80 en meer dan 15% bedragen in 1990. Het officiële werkloosheidscijfer bedroeg in 1990 om en bij de 10%. Zoals eerder reeds gesteld moet die vergelijking gecorrigeerd worden :

- in 1990 worden bij de tewerkgestelde bevolking gerekend :
  * de deeltijds tewerkgestelden om aan de werkloosheid te ontsnappen. Deze personen zouden evengoed als deeltijds werklozen kunnen beschouwd worden, ze ontvangen immers nog een vergoeding van de R.V.A.;
  * personen tewerkgesteld in zgn. remediaire circuits (jongeren-stages, gesubsidieerde contractuelen, ...). Deze circuits vormen echter een kunstmatige verhoging van de tewerkstelling.
- een groot aantal personen wordt in 1990 op een kunstmatige wijze uit de beroepsbevolkingscijfers weggelaten : de oudere werklozen, de werklozen vrijgesteld om sociale en familiale redenen en de bruggepensioneerden. Deze categorieën zijn nochtans ook klant bij de R.V.A.

Als het officiële werkloosheidscijfer van 1990 gecorrigeerd wordt voor de 'ingrepen in de statistieken', dan wijkt het werkloosheidspercentage in 1990 niet zoveel af van hetgeen in 1983 werd voorspeld. Men kon in 1983 niet voorzien dat er op dgl. grote schaal 'verkavelingen van de werkloosheidsstatistiek' zouden plaatsgrijpen.

L. GOUBERT

'Het gedeelde zelf. Het psychische : individueel, maar niet privaat' (vijfde studiedag van de Vereniging voor Systeemtheoretische Psychotherapie, op 15 mei 1992 te Antwerpen)

Uit de folder noteer ik : "Wij zijn ervan overtuigd dat de zoektocht naar theorie over de onverbrekelijke link tussen het individuele en het sociale een steeds belangrijker item zal worden in alle echelons van de hulpverlening. Ieder die in deze zoektocht geïnteresseerd is, is dus van harte welkom". Dat bleken maar liefst 450 mensen.

Op de agenda stonden twee theoretische en twee praktische uiteenzettingen.

Wil Zeegers, sociaal psycholoog, werkzaam aan het Nederlands Instituut voor Sociaal Seksuologisch Onderzoek stak de spits af. Met referenties naar zijn doctoraal proefschrift, *Andere tijden, andere mensen*, en zijn boek, *Langs deze mij onsympathieke weg*, trachtte hij het begrip 'sociale representaties' voor het publiek helder te maken. Op gevaar af door beknoptheid onverstaanbaar te worden, willen wij proberen iets van deze toch wel bijzondere invalshoek weer te geven.

In zijn historische aanloop stelt Zeegers dat, zowel in de verschillende psychologische scholen als in de tak van de sociale psychologie, het sociale nooit op zijn specificiteit werd bestudeerd. Enerzijds werd 'het sociale' als een onderscheiden entiteit gezien die een externe invloed uitoefent op het individu; anderzijds werd 'het sociale' bestudeerd aan de hand van het model van de individuele informatieverwerking. Zeegers kapt radicaal met deze fundamentele splitsing tussen sociale wereld en het individu. De sociale wereld is in essentie terug te brengen tot de resultante van een sociaal betekenisverleningsproces. Dit betekenisverleningsproces is ten eerste dynamisch, m.a.w. voortdurend aan de gang, en ten tweede sociaal, m.a.w. een betekenisconstructie die niet individueel is en dus gedeeld door meerderen. Sociale representaties zijn de ideeën, de zienswijzen die voortdurend in dialogen, gedragingen en symbolen geventileerd worden. Het zijn geen individuele opvattingen, ze bestaan onafhankelijk van het individu. De representaties bevinden zich buiten personen, maar personen begeven zich voortdurend in deze betekeniswerelden, niet passief, maar als deelnemers aan het betekenisverleningsproces. Een bepaalde betekeniswereld kan gezien worden als een eiland, een begrensd gebied. Dingen en gedragingen hebben alleen betekenis binnen die specifieke wereld. Nieuwe en onbekende betekenissen kunnen enkel toegevoegd, geënt worden op wat reeds bestaat. Enting biedt op haar beurt een nieuw daglicht van waaruit wat bestond niet meer hetzelfde is. Betekeniswijzigingen op een eiland zijn een subtiel spel van assimilatie en accomodatie over tijd. Zeegers gebruikt hiervoor de metafoor van wandelende eilanden. Individuen maken deel uit van zeer vele betekeniseilanden (b.v. als werkloze, als fietser, als buur, als theoretisch geschoolde, als 18-jarige, als man, enz.). Zij begeven zich en nemen deel aan zeer vele verschillende processen van zingeving. De sociale realiteit *die aldus gecreëerd wordt*, vormt het milieu, de omgeving van het individu. Het voorgestelde en gerepresenteerde is de enige wereld die het kent. Tot zover de sociaal psycholoog.

Klinisch psycholoog-psychotherapeut, opleider systeemtheoretische psychotherapie, voorzitter van de Vereniging voor Systeemtheoretische Psychotherapie, Annie Mattheeuws, belichtte in haar lezing hoe deze sociale betekenisverleningsprocessen een cruciale rol kunnen spelen in het domein van de psychotherapie. Haar kernbegrip is dat van 'sociale perspectieven'. "Sociale perspectieven zijn als spiegels die u uw positie aangeven in het veld van sociale betekenisgeving". Ze doen meer dan de inhoud van een sociale representatie reveleren, ze doen een 'uitspraak' omtrent het individu (in relatie tot sociale representaties). Heel dikwijls wordt echter het verband met de achterliggende sociale representaties niet onderkend, wat aanleiding kan geven tot al dan niet gedeelde pijnlijke realiteiten. Typisch in onze cultuur (proces en produkt van betekenisverlening) worden deze pijnlijke realiteiten begrepen en gecultiveerd als interpersoonlijke of strikt persoonlijke aangelegenheden. Mattheeuws huldigt de stelling dat het tot besef brengen van sociale representaties van gedeelde betekenissen een essentieel proces is binnen de hulpverlening. Om psychotherapie te

kunnen doen, dient de hulpverlener op zijn minst partieel deel te hebben aan verbindingen waar de cliënt hetzij nu, hetzij vroeger, hetzij in de toekomst deel van uitmaakt. Bovendien is het noodzakelijk dat de hulpverlener vele mogelijke verbindingen kan bedenken om dié vragen te stellen die zijn cliënt helpen denken wat voorheen niet denkbaar was.

Hoe dergelijke therapeutische processen kunnen verlopen, werd in de namiddag boeiend en rijkelijk geïllustreerd aan de hand van praktijkcasussen, gepresenteerd door Flor Peeters en Lieve Cottyn, beiden psychotherapeuten, opleiders en auteurs van meerdere publikaties.

Dat sprekers een onderwerp hadden aangeroerd dat èn herkenbaar èn nieuw èn complex was, bleek overduidelijk uit de vele vragen die in de loop van de dag aan de orde kwamen.

M. TACK

B. MEDEDELINGEN

'Recente evoluties in de ruimtelijke ordening en stedebouw' (Studiedag op 16 oktober 1992, Universiteit Gent).

Precies vijf jaar na de eerste studiedag organiseert de redactie van het losbladig werk *Ruimtelijke ordening en stedebouw* in samenwerking met het Seminarie Bijzonder Administratief Recht van de Rechtsfaculteit Gent een tweede studiedag onder de titel : 'Recente evoluties in de ruimtelijke ordening en stedebouw'. Het ligt in de bedoeling van de organisatoren om de belangrijkste accentverschuivingen in wetgeving, rechtsleer en rechtspraak, die sedert 1987 op de voorgrond zijn getreden, uitvoerig aan bod te laten komen.

Volgende thema's staan op het programma :

- 'Stedebouwmisdrijven', verzorgd door B. Hubeau en R. Peremans.
- 'Planschade', verzorgd door J. Bossuyt
- 'Administratief kortgeding en schorsing', verzorgd door R. Stevens en J. Vande Lanotte
- 'Raakvlakken tussen ruimtelijke ordening en andere wetgevingen, zoals Milieurecht', verzorgd door B. Seutin

Van de studiedag zal tevens een boek verschijnen, uitgegeven door die Keure. De deelnemers aan de studiedag kunnen zich voor dit werk inschrijven.

Plaats : Rechtsfaculteit Gent, Universiteitstraat 4, 9000 Gent
Inschrijving : inschrijvingsformulier kan bekomen worden op het Seminarie Bijzonder Administratief Recht van de Rechtsfaculteit Gent (tel : 091/64.68.18).

XIXde Postuniversitaire cyclus Willy Delva over 'Recht halen uit aansprakelijkheid (oktober-december 1992, Universiteit Gent).

Tijdens de maanden oktober, november en december 1992 wordt voor de negentiende maal de postuniversitaire cyclus Willy Delva georganiseerd waarbij ten

behoeve van alle rechtspractici van Oost- en West-Vlaanderen door specialisten in een bepaald vakgebied van het recht toelichting zal gegeven worden over de huidige ontwikkelingen op dit gebied.

Het programma voor 1992 is als volgt :

I. Basisbeginselen van de aansprakelijkheid
(23.10.1992)

16.00 u. Grondslagen van de extra-contractuele aansprakelijkheid (prof. L. Cornelis, V.U.B., advocaat balie Brussel)

18.00 u. Causaliteit (prof. H. Bocken, U.Gent)

II. Basisbeginselen van de aansprakelijkheid
(30.10.1992)

16.00 u. Recente vernieuwende cassatierechtspraak inzake schade en schadeloosstelling ingevolge onrechtmatige daad (prof. A. Van Oevelen, U.I.A.)

18.00 u. Precontractuele aansprakelijkheid (prof. W. De Bondt, U.Gent, V.U.B.)

III. Aansprakelijkheid en procesvoering
(13.11.1992)

16.00 u. Aansprakelijkheid voor procesvoering (prof. M. Storme, U.Gent, advocaat balie Gent)

18.00 u De 'privaatrechtelijke' geldendmaking van rechten uit aansprakelijkheid (prof. M.E. Storme, U. Antwerpen, K.U. Leuven en U. Amsterdam, advocaat balie Brussel)

Bewijs en procesvoering betreffende de burgerlijke vordering voortspruitend uit een misdrijf (dhr. Ph. Traest, doctor-assistent U.Gent, advocaat balie Gent)

IV. Ongevallenrecht
(20.11.1992)

16.00 u. Nieuwe wetgeving inzake aansprakelijkheidsverzekering (met inbegrip van de WAM) (prof. H. Cousy, K.U.Leuven, advocaat balie Brussel)

18.00 u. Verkeersongevallen : het aansprakelijkheidsrecht in beweging ? (prof. D. Simoens, K.U.Leuven)

V. Aansprakelijkheid van en voor hulppersonen, voor produkten en diensten
(27.11.1992)

16.00 u. Aansprakelijkheid van en voor hulppersonen (prof. E. Dirix, U.I.A.)

18.00 u. Aansprakelijkheid voor produkten en diensten (mevr. B. Tuerlinckx, assistente K.U.Leuven, advocaat balie Leuven)

VI. Aansprakelijkheid van de overheid
(04.12.1192)

16.00 u. Aansprakelijkheid en Europees recht (prof. W. Van Gerven, K.U.Leuven, advocaat-generaal bij het H.v.J. van de E.G.)

18.00 u. Slotrede : overheidsaansprakelijkheid (prof. P. Van Ommeslaghe, U.L.B. advocaat balie Brussel)

De voordrachten worden gehouden in de auditoria van de Rechtsfaculteit U.Gent, Universiteitstraat 4, 9000 Gent telkens om 16.00 u. (er is een betalende parking nabij aan de Korte Meer, Gent).

De inschrijving gebeurt door storting van 7.000 BF op rekeningnummer 446-0094951-31 van de 'Postuniversitaire lessencyclus Willy Delva' (in het inschrijvingsgeld zijn inbegrepen : de syllabus van de voordrachten, koffie, de slotreceptie, de uitgave van de voordrachten in boekvorm.

De organisatie van de cyclus berust bij prof. M. Storme (U.Gent) en werd voorbereid in samenspraak met de magistraten en de balie. Het secretariaat wordt waargenomen door Mevr. L. De Groote, Seminarie Procesrecht. Faculteit van de Rechtsgeleerdheid U.Gent, Universiteitstraat 4, 9000 Gent. Tel. : (091) 64.69.32

'Sociale aspecten van ondernemingen in herstructurering' (studiedag op 4 december 1992, Universiteit Gent).

Deze studiedag wordt ingericht door de alumnivereniging van het Seminarie voor Sociaal Recht, ASSOCIARE, en heeft plaats op 4 december 1992 in de Aula van de Universiteit te Gent. Zullen o.m. behandeld worden : *praktijkgevallen* (een werkgeversvisie, door F. Verbeke (textiel); een vakbondsvisie, door E. Dedeyn (A.B.V.V.)); *antwoorden van het recht* ('Individueel arbeidsrechtelijke aspecten', door prof. W. van Eeckhoutte (U. Gent) en 'Collectief arbeidsrechtelijke aspecten', door prof. O. Vanachter (K.U.Leuven). De inleiding zal gegeven worden door de heer J.L. Duplat (voorzitter van de Bankcommissie), en prof. B. Dubois (Universiteit Gent) zal het slotwoord uitspreken.

De deelnemingsprijs aan deze studiedag bedraagt 3.000 F voor niet-leden van ASSOCIARE (inclusief de lunch), 1.950 F voor leden (inclusief de lunch), 2.000 F voor niet-leden (zonder lunch) en 950 F voor leden (zonder lunch). Men kan zich telefonisch inschrijven op het secretariaat van het Seminarie voor Sociaal Recht op het nr. 091/64.68.43.